Vertroulik

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

SENIORSERTIFIKAAT-EKSAMEN/
NASIONALE SENIORSERTIFIKAAT-EKSAMEN

REKENINGKUNDE V2

MEI/JUNIE 2025

PUNTE: 150

TYD: 2 uur

Hierdie vraestel bestaan uit 14 bladsye, 'n formuleblad en 'n 12 bladsy-antwoordeboek.

Kopiereg voorbehou

INSTRUKSIES EN INLIGTING

Lees die volgende instruksies aandagtig deur en volg dit noukeurig.

1. Beantwoord AL die vrae.
2. 'n Spesiale ANTWOORDEBOEK word verskaf waarin jy AL die vrae moet beantwoord.
3. 'n Formuleblad met Finansiële Aanwysers is aan die einde van hierdie vraestel aangeheg.
4. Toon AL die bewerkings om deelpunte te verdien.
5. Jy mag 'n nieprogrammeerbare sakrekenaar gebruik.
6. Jy mag 'n donker potlood of blou/swart ink gebruik om die vrae te beantwoord.
7. Toon ALLE bewerkings tot EEN desimale punt, waar van toepassing.
8. Skryf netjies en leesbaar.
9. Gebruik die inligting in die tabel hieronder as 'n riglyn wanneer jy die vraestel beantwoord. Probeer om NIE daarvan af te wyk NIE.

VRAAG	ONDERWERP	PUNTE	MINUTE
1	BTW en Krediteure-rekonsiliasie	30	25
2	Kosterekeningkunde	40	30
3	Voorraadwaardasie	40	30
4	Begrotings	40	35
TOTAAL		**150**	**120**

VRAAG 1: BTW EN KREDITEURE-REKONSILIASIE (30 punte, 25 minute)

1.1 **BELASTING OP TOEGEVOEGDE WAARDE (BTW)**

GEVRA:

Die inligting het betrekking op Comfort Handelaars vir die BTW-periode geëindig 31 Januarie 2025. Die BTW-koers is 15%. Karen Botha is die eienaar van die besigheid. Die besigheid se gemiddelde verkope is R150 000 per maand.

GEVRA:

1.1.1 Bereken die BTW-bedrae in die tabel wat in die ANTWOORDEBOEK verskaf word. Dui die effek aan van ELKE item op die bedrag aan SAID betaalbaar. Toon 'n vermeerdering met 'n '**+**' en 'n vermindering met 'n '**–**'. 'n Voorbeeld is voltooi. (10)

1.1.2 Karen wil haar besigheid as 'n BTW-handelaar deregistreer omdat sy nie by die BTW-sperdatums vir indiening van opgawes kan hou nie.

Wat sal jou raad aan Karen wees? Noem EEN punt. (2)

INLIGTING:

A. Bedrag verskuldig aan SAID op 1 Januarie 2025, R51 500.

B. Transaksies vir Januarie 2025:

NR.	BESONDERHEDE	BTW UITGESLUIT (R)	BTW INGESLUIT (R)	BTW-BEDRAG (R)
Voorbeeld	**Onttrekking van voorraad**	**6 000**	**6 900**	**900**
(i)	Goedere aangekoop		221 720	**?**
(ii)	Kredietnotas aan klante uitgereik	12 000		**?**
(iii)	Totale verkope		*187 795	**?**
(iv)	Oninbare skulde afgeskryf			765

***Sekere goedere, met 'n totale verkoopprys van R21 275 (BTW ingesluit), moes as nulkoersitems opgeteken gewees het.**

1.2 **KREDITEURE-REKONSILIASIE**

Epson Handelaars het 'n rekeningstaat van 'n krediteur, Canon Verskaffers, ontvang. Die saldo op dié staat het nie met die saldo in Canon Verskaffers se rekening in die Krediteuregrootboek van Epson Handelaars ooreengestem nie.

GEVRA:

1.2.1 **Verwys na Inligting A, B en C.**
Gebruik die tabel verskaf om veranderinge aan te dui van die:

- Krediteuregrootboekrekening in die boeke van Epson Handelaars
- Rekeningstaat ontvang van Canon Verskaffers

Skryf die bedrag en dui by elke bedrag 'n vermeerdering (+) of 'n vermindering (-) aan. (14)

1.2.2 **Verwys na Inligting D.**

Daar is gevind dat Senzo, die aankoopbestuurder, 'n fiktiewe faktuur geteken het wat van Prime Verskaffers ontvang is. Sy seun se bankbesonderhede het op hierdie faktuur verskyn. Die toepaslike betaling is deur die finansiële afdeling gedoen.

Behalwe om Senzo af te dank, verskaf:

- EEN ander manier waarop teen hom opgetree kan word
- EEN voorstel om hierdie probleem in die toekoms te voorkom (4)

INLIGTING:

A. Krediteuregrootboek van Epson Handelaars:

CANON VERSKAFFERS (KL9)					
DATUM		**BESONDERHEDE**	**DEBIET**	**KREDIET**	**SALDO**
2025 Maart	1	Rekening gelewer			69 800
	6	Faktuur 519		26 300	96 100
	8	Debietnota 104	1 600		94 500
	14	EFO 310	45 500		49 000
		Korting	7 000		42 000
	15	Faktuur 202		13 800	55 800
	24	Faktuur 567		20 000	75 800
	25	Faktuur 594		17 100	92 900
	31	Faktuur 610		9 000	101 900

B. Rekeningstaat ontvang van Canon Verskaffers:

CANON VERSKAFFERS Epson Handelaars Barbertonweg 95 — Datum: 25 Maart 2025					
DATUM		**BESONDERHEDE**	**DEBIET**	**KREDIET**	**SALDO**
2025 Maart	1	Saldo			69 800
	4	Rente	400		70 200
	6	Faktuur 519	23 600		93 800
	8	Kredietnota 164	1 600		95 400
	14	Kwitansie 7710		45 500	49 900
	24	Faktuur 567	20 000		69 900
	25	Faktuur 594	19 000		88 900

C. Verskille opgemerk:

(i) Die rente, R400, deur Canon Verskaffers op 4 Maart 2025 op Epson Handelaars se rekening gehef, is korrek.

(ii) Faktuur 519 op 6 Maart 2025 was korrek volgens die rekeningstaat wat van Canon Verskaffers ontvang is.

(iii) Canon Verskaffers het die terugsendings op 8 Maart 2025 foutiewelik geboekstaaf.

(iv) Epson Handelaars het vir korting gekwalifiseer as gevolg van die vroeë betaling van hulle rekening op 14 Maart 2025. Canon Verskaffers het slegs R5 000 korting toegestaan. Hulle het belowe om dit op hulle rekeningstaat vir volgende maand te toon.

(v) Faktuur 202, R13 800, is foutiewelik op 15 Maart 2025 in die Krediteuregrootboek-rekening van Canon Verskaffers geboekstaaf. Die faktuur is van 'n ander krediteur, Baron Verskaffers, ontvang.

(vi) 'n Handelskorting van 10% is op faktuur 594 afgetrek. Canon Verskaffers sal hierdie fout volgende maand regmaak.

(vii) Faktuur 610 het nie op Canon Verskaffers se rekeningstaat verskyn nie omdat die transaksie na die staat se datum plaasgevind het.

D. Krediteuregrootboek van Epson Handelaars

PRIME VERSKAFFERS (KL24)					
DATUM		**BESONDERHEDE**	**DEBIET**	**KREDIET**	**SALDO**
2025	23	Faktuur 481		18 000	18 000
Maart	28	EFO 336	18 000		0

30

VRAAG 2: KOSTEREKENINGKUNDE (40 punte; 30 minute)

2.1 Kies die korrekte woord uit dié wat tussen hakies gegee is. Skryf slegs die woord langs die vraagnommers (2.1.1 tot 2.1.3) in die ANTWOORDEBOEK neer.

2.1.1 Verbruiksgoedere wat in die fabriek gebruik word, word as (direkte/indirekte) materiaal beskou.

2.1.2 Waardevermindering op fabrieksmasjinerie word as (veranderlike/vaste) koste geklassifiseer.

2.1.3 Lone betaal aan die kantoorskoonmakers word as 'n (verkoops-en verspreidings/administrasie)-koste beskou. (3 x 1) (3)

2.2 **WOLLIES SE WINTERHANDSKOENE**

Die besigheid vervaardig winterhandskoene. Die finansiële jaar eindig op 28 Februarie 2025. Die eienaar van die besigheid is Jerry Classon.

Die besigheid het geen goedere-in-bewerking-voorraad nie en alle vervaardigde items word verkoop.

GEVRA:

2.2.1 **Verwys na Inligting A.**

Bereken die direkte materiaalkoste vir die jaar geëindig 28 Februarie 2025. (4)

2.2.2 **Verwys na Inligting B.**

Bereken die korrekte fabrieksbokoste vir die jaar geëindig 28 Februarie 2025. (9)

2.2.3 Bereken die bruto wins verdien vir die jaar geëindig 28 Februarie 2025. (5)

2.2.4 Jerry was tevrede met die prestasie gedurende die huidige jaar en beplan om produksie met 30% in die volgende finansiële jaar te verhoog. Hy is oortuig daarvan dat die vraag sal toeneem as gevolg van veranderende weerpatrone.

- Lewer kommentaar op die produksievlak en gelykbreekpunte deur die huidige finansiële jaar se resultate met sy plan vir die volgende finansiële jaar te vergelyk. Verskaf TWEE punte, met syfers. (4)
- Bereken die **verhoging** in die wins wat Jerry verwag om vanaf die jaar geëindig 28 Februarie 2025 tot die volgende finansiële jaar te verdien. (5)

2.2.5 Gee TWEE moontlike redes vir die voorgestelde verhoging in direkte arbeidskoste in die volgende finansiële jaar. Haal syfers aan. (4)

2.2.6 Jerry het 'n verhoging van R304 000 vir totale vaste koste geprojekteer.

- Verskaf TWEE moontlike uitgawe-items wat hy in ag kon geneem het toe hy sy projeksies gemaak het. Gee 'n verskillende rede vir elke geïdentifiseerde item. (4)
- Verduidelik waarom Jerry nie oor hierdie voorgestelde verhoging in totale vaste koste bekommerd hoef te wees nie. Verskaf EEN punt met syfers. (2)

INLIGTING:

A. Direkte materiaalkoste:

	METER	KOSTE PER METER (R)	TOTALE BEDRAG (R)
Beginvoorraad	6 000	55	330 000
Aankope gedurende die jaar	24 000	60	1 440 000
Totaal beskikbaar vir gebruik	30 000	**?**	1 770 000
Eindvoorraad	4 000	**?**	**?**
Direkte materiaal vir produksie uitgereik	26 000	**?**	**?**

- Materiaal word na die fabriek oorgedra deur die geweegdegemiddelde-metode te gebruik.
- Geen materiaal is vermis of gesteel nie as gevolg van goeie interne beheermaatreëls.

B. Fabrieksbokoste:

Die boekhouer het die fabrieksbokoste as R966 360 bereken. Hy het egter die volgende foute gemaak wat reggestel moet word:

(i) Die totale telefoonuitgawe van R36 000 is gebruik in plaas daarvan om 25% aan die fabriek toe te ken.

(ii) Die eindvoorraad van die fabriek se indirekte materiaal is met R2 800 te laag opgegee.

(iii) Die boekhouer het die gedeelte van die skoonmaker se loon korrek aan fabrieksbokoste toegeken. Hy het egter nie die 6% p.j.-verhoging, wat op 1 Januarie 2025 in werking getree het, op die skoonmaker se loon in berekening gebring nie. Die skoonmaker verdien R48 000 p.j. en spandeer die helfte van sy werkstyd in die fabriek.

(iv) Water en elektrisiteit van R25 600 is aan die fabriek toegeken met gebruik van die verhouding 4 **:** 3 **:** 2 vir die fabriek, verkope en kantoor onderskeidelik. Dit moes in die verhouding 5 **:** 3 **:** 2 toegeken gewees het.

C. Werklike en geprojekteerde koste:

	28 FEBRUARIE 2025		PLAN VIR VOLGENDE FINANSIËLE JAAR	
	TOTALE BEDRAG (R)	**EENHEIDS-KOSTE PER PAAR (R)**	**TOTALE BEDRAG (R)**	**EENHEIDS-KOSTE PER PAAR (R)**
Direkte materiaalkoste	**?**	**?**	1 560 000	30,00
Direkte arbeidskoste	876 000	21,90	1 300 000	25,00
Verkoops- en verspreidingskoste			650 000	12,50
Totale veranderlike koste		75,00		67,50
Totale vaste koste		38,00		35,10

D. Ander inligting:

	28 FEBRUARIE 2025	PLAN VIR VOLGENDE FINANSIËLE JAAR
Eenhede vervaardig en verkoop	40 000 pare	52 000 pare
Gelykbreekpunt	38 000 pare	38 400 pare
Verkoopprys per paar	R115,00	R115,00
Verkope	R4 600 000	R5 980 000

40

VRAAG 3: VOORRAADWAARDASIE **(40 punte; 30 minute)**

HELEN'S ELEKTRONIKA

Helen Woods is die eienaar van 'n elektronika-winkel wat 'n verskeidenheid elektroniese produkte verkoop. Die finansiële jaar het op 28 Februarie 2025 geëindig. Rekords vir oorfone, televisiestelle, stofsuiers en hoëdruk-spuitmasjiene word verskaf.

OORFONE

Die eerste-in-eerste-uit(EIEU)-voorraadwaardasiemetode is van toepassing.

GEVRA:

3.1 Bereken die waarde van die eindvoorraad op 28 Februarie 2025 deur die EIEU-metode te gebruik. (5)

3.2 Helen het besluit om in September 2024 van verskaffers te verander nadat sy raad by haar suster, die winkelbestuurder, gekry het.

- Verskaf TWEE punte wat daarop dui dat haar klante ontevrede is met die gehalte van die oorfone van die nuwe verskaffers. Haal syfers aan. (4)
- Watter raad sou jy aan Helen gee oor die verandering van verskaffers in die toekoms? Verskaf EEN punt. (2)

INLIGTING:

A. Voorraadsaldo's van oorfone:

	EENHEDE	EENHEIDSPRYS (vraggeld ingesluit) (R)	TOTAAL (R)
1 Maart 2024	170	145	24 650
28 Februarie 2025	350	?	?

B. Oorfoon-aankope gedurende die finansiële jaar:

	EENHEDE	EENHEIDSPRYS (R)	TOTAAL (R)
April 2024	250	165	41 250
Junie 2024	300	180	54 000
September 2024	380	135	51 300
Desember 2024	320	140	44 800
Totale aankope	**1 250**		**191 350**

C. Vraggeld op aankope:

Oorfone word deur Jiffy Vervoer by die winkel afgelewer teen 'n nie-terugbetaalbare tarief van R20 per eenheid. Die vraggeld op aankope is nie by **Inligting B** ingesluit nie.

D. Terugsendings:

80 oorfone wat in Desember 2024 gekoop is, is aan die verskaffers teruggestuur, R11 200.

E. Verkope:

	EENHEDE	VERKOOP-PRYS PER EENHEID (R)	TOTAAL (R)
1 Maart 2024 tot 31 Augustus 2024	680	220	149 600
1 September 2024 tot 28 Februarie 2025	310	220	68 200
	990		217 800

TELEVISIESTELLE

Televisiestelle se voorraad word deur middel van die spesifieke identifikasiemetode waardeer. Die besigheid het twee modelle (Quantum en Crystal) vanaf 1 Maart 2024, die begin van die finansiële jaar, verkoop. 'n Nuwe TV-model, Limpid, is op 1 Desember 2024 ingebring om die Quantum-TV-model te vervang.

GEVRA:

3.3 Bereken die eindvoorraad van die televisiestelle op 28 Februarie 2025. (9)

3.4 Helen was nie tevrede dat sy 'n gemiddeld van 19 Crystal TV's per maand verkoop het nie. Sy is egter bly dat die nuwe Limpid TV's, alhoewel dit 'n hoër verkoopprys per eenheid het, teen 'n vinniger tempo as die Crystal TV's verkoop.

- Bereken die koste van verkope van die Limpid TV's. (3)
- Bereken hoe lank (in dae) dit Helen sal neem om die eindvoorraad van die Limpid TV's te verkoop. (4)
- Helen is van mening dat sy die regte besluit geneem het om die Quantum TV's met die Limpid TV's te vervang. Gee EEN moontlike rede (met syfers) om haar mening te staaf. (2)

3.5 **Verwys na inligting D.**

Verduidelik hoe dit 'n positiewe uitwerking op haar besigheid sal hê. Verskaf EEN punt. (2)

INLIGTING:

A. Beginvoorraad:

DATUM	TV-MODEL	EENHEDE	KOSPRYS PER EENHEID (R)	TOTAAL (R)
1 Maart 2024	Quantum	123	R4 800	590 400
	Crystal	72	R6 500	468 000

B. Aankope:

DATUM	TV-MODEL	EENHEDE	KOSPRYS PER EENHEID (R)	TOTAAL (R)
1 Julie 2024	Crystal	186	R6 500	1 209 000
1 Des. 2024	Limpid	115	R7 200	828 000

C. Verkope vir die finansiële jaar geëindig 28 Februarie 2025:

TV-MODEL	EENHEDE	VERKOOPPRYS PER EENHEID (R)	TOTAAL (R)
Quantum	105	5 950	624 750
Crystal	225	9 750	2 193 750
Limpid	94	10 500	987 000
Totale verkope	**424**		**3 805 500**

D. Skenking van TV-stelle aan plaaslike skole:
Helen het die onverkoopte Quantum TV's aan plaaslike hoërskole geskenk.

STOFSUIERS EN HOË-DRUKSPUITMASJIENE

GEVRA:

3.6 **Stofsuiers:**

- Identifiseer EEN probleem met stofsuiers. Haal syfers aan.
- Wat sal jou raad wees? Noem EEN punt. (3)

3.7 **Hoë-drukspuitmasjiene:**

- Verduidelik TWEE goeie besluite wat Helen geneem het ten opsigte van die spuitmasjiene. Haal syfers aan.
- Verduidelik hoe elke besluit die resultate van 28 Februarie 2025 verbeter het. Verskaf EEN verskillende punt vir ELKE besluit. (6)

INLIGTING:

	STOFSUIERS		HOË-DRUKSPUITMASJIENE	
	28 FEB. 2025	29 FEB. 2024	28 FEB. 2025	29 FEB. 2024
Bruto eenhede verkoop	532	565	704	584
Getal eenhede kontant verkoop	280	360	398	302
Handelskorting op kontantverkope	5%	5%	10%	5%
Getal eenhede op krediet verkoop	230	190	270	240
Betalingsbeleid vir kredietverkope	90 dae	90 dae	120 dae	150 dae
Rentekoers vir kredietverkope	18%	18%	15%	18%
Terugsendings deur klante (foutiewe eenhede)	22	15	36	42
% winsopslag	50%	60%	40%	60%

40

VRAAG 4: BEGROTINGS **(40 punte; 35 minute)**

Daisy MacDonald is die eienaar van Canary Winkels wat skoolsakke verkoop. Die inligting is van toepassing op die begrotingsperiode geëindig 31 Julie 2025.

LET WEL:	Waar kommentaar of verduidelikings gevra word, moet jy: • Tendense met syfers aanhaal

GEVRA:

4.1 Verduidelik hoe die opstel van 'n Kontantbegroting as 'n bestuursinstrument gebruik kan word om die besigheid te help om hulle kontantbronne te bestuur. Noem EEN punt. (2)

4.2 Identifiseer TWEE items in die betalingsdeel van hierdie Kontantbegroting wat nie in die Geprojekteerde Staat van Omvattende Inkomste sal verskyn nie. (2)

4.3 Voltooi die Krediteurebetalingskedule. (9)

4.4 Bereken die ontbrekende syfers **(i)** tot **(iv)** in die Kontantbegroting. (14)

4.5 **Verwys na Inligting F.**

Bereken die vermindering in vloerspasie (in m^2) wat gedurende Julie 2025 gehuur word. (5)

4.6 **Verwys na Inligting H.**

'n Nuwe mededinger het gedurende April 2025 in die area ingetrek. Daisy was nie van die mededinger bewus nie, en het in April 2025 nie enige stappe gedoen nie.

4.6.1 Verduidelik die effek van die nuwe mededinger op enige TWEE items in die begrote en werklike inligting vir April 2025. Haal syfers aan. (4)

4.6.2 Identifiseer TWEE veranderinge wat Daisy in Mei 2025 geïmplementeer het in reaksie op die nuwe mededinger. Haal syfers aan. (4)

INLIGTING:

A. Verkope, aankope van voorraad en koste van verkope:

- **Totale verkope:**

April 2025	R180 000
Mei 2025	R202 500
Junie 2025	**?**
Julie 2025	R270 000

- 40% van verkope is kontant; die res is op krediet.
- Die winsopslag is 50% op kosprys.
- Voorraad word op 'n maandelikse basis vervang.
- 20% van aankope is kontant; die res is op krediet.

B. Krediteure-betalings:

Na verwagting sal krediteure soos volg betaal word:

- 75% word betaal in die maand van aankope om 5%-korting te ontvang.
- 15% word betaal in die maand na aankope.
- 10% word betaal in die tweede maand na aankope.

C. Verkoopassistente se salarisse:

Al die verkoopassistente verdien dieselfde maandelikse salaris. Hulle sal vanaf 1 Julie 2025, 5%-verhoging ontvang. Die besigheid het in Junie twee assistente gehad en sal 'n addisionele een vanaf 1 Julie 2025, teen dieselfde maandelikse salaris as die ander twee na die salarisverhoging, aanstel.

D. Lening:

Deel van die lening sal op 1 Julie 2025 terugbetaal word. Rente van 15% p.j. word aan die einde van elke maand betaal en word nie gekapitaliseer nie.

E. Voertuig- en afleweringsuitgawes:

- Canary Winkels het afleweringsdienste vir die afgelope twee jaar uitkontrakteer teen 'n persentasie van verkope.
- Die eienaar beplan om 'n afleweringsvoertuig op 31 Julie 2025 te koop. Die besigheid sal 'n 10%-deposito op hierdie datum betaal en die uitstaande bedrag sal oor 36 maande teen R6 875 per maand vanaf 31 Augustus 2025 afbetaal word.

F. Huuruitgawes:

Die besigheid huur 180 m^2 van die perseel teen 'n vaste koers per m^2. Die huuragentskap het die besigheid in kennis gestel van 'n beplande verhoging in die huur per m^2 vanaf 1 Augustus 2025. Ten einde huur te bespaar, het die eienaar besluit om die m^2 wat gehuur word vanaf 1 Julie 2025 te verminder.

G. Uittreksel uit die Kontantbegroting vir Junie en Julie 2025:

ONTVANGSTE	**JUNIE 2025 (R)**	**JULIE 2025 (R)**
Kontantverkope		**(i)**
Debiteure-invorderings	117 450	134 325
Rente op vaste deposito	250	250
Vaste deposito verval		30 000
BETALINGS		
Kontantaankope van voorraad		36 000
Krediteure-betalings	111 300	
Salarisse en lone	**(ii)**	35 280
Lening-terugbetalings		**(iii)**
Rente op lening	3 150	2 250
Afleweringsuitgawes		13 500
Huuruitgawes	59 940	47 952
Deposito vir voertuig		**(iv)**
Advertensies		24 300
Diverse uitgawes	4 950	5 100

H. Begrote en werklike inligting vir April en Mei 2025:

	APRIL 2025		MEI 2025	
	BEGROOT	**WERKLIK**	**BEGROOT**	**WERKLIK**
Eenhede beskikbaar om te verkoop/reeds verkoop	720	540	900	765
Verkoopprys per eenheid	R250	R250	R225	R225
Totale verkope	R180 000	R135 000	R202 500	R172 125
Totale aankope	R120 000	R90 000	R135 000	R114 750
Bruto wins	R60 000	R45 000	R67 500	R57 375
Advertensies	R9 000	R4 500	R18 225	R15 400
Kommissie	0	0	R4 050	R3 443
Afleweringsuitgawes	R7 200	R6 750	R10 125	R8 600

40

TOTAAL: 150

GRAAD 12 REKENINGKUNDE FORMULEBLAD MET FINANSIËLE AANWYSERS	
$\frac{\text{Bruto wins}}{\text{Verkope}} \times \frac{100}{1}$	$\frac{\text{Bruto wins}}{\text{Koste van verkope}} \times \frac{100}{1}$
$\frac{\text{Netto wins voor belasting}}{\text{Verkope}} \times \frac{100}{1}$	$\frac{\text{Netto wins na belasting}}{\text{Verkope}} \times \frac{100}{1}$
$\frac{\text{Bedryfsuitgawes}}{\text{Verkope}} \times \frac{100}{1}$	$\frac{\text{Bedryfswins}}{\text{Verkope}} \times \frac{100}{1}$
Totale bates **:** Totale laste	Bedryfsbates **:** Bedryfslaste
(Bedryfsbates – Voorraad) **:** Bedryfslaste	Niebedryfslaste **:** Aandeelhouersbelang
(Handel & ander ontvangbare bedrae + Kontant & kontantekwivalente) **:** Bedryfslaste	
$\frac{\text{Gemiddelde handelsvoorraad}}{\text{Koste van verkope}} \times \frac{365}{1}$ (Sien Nota 1 hieronder)	$\frac{\text{Koste van verkope}}{\text{Gemiddelde handelsvoorraad}}$
$\frac{\text{Gemiddelde debiteure}}{\text{Kredietverkope}} \times \frac{365}{1}$	$\frac{\text{Gemiddelde krediteure}}{\text{Koste van verkope}} \times \frac{365}{1}$ (Sien Nota 2 hieronder)
$\frac{\text{Netto inkomste na belasting}}{\text{Gemiddelde aandeelhouersbelang}} \times \frac{100}{1}$	$\frac{\text{Netto inkomste na belasting}}{\text{Getal uitgereikte aandele}} \times \frac{100}{1}$ (Sien Nota 3 hieronder)
$\frac{\text{Netto inkomste voor belasting + Rente op lenings}}{\text{Gemiddelde aandeelhouersbelang + Gemiddelde nie-bedryfslaste}} \times \frac{100}{1}$	
$\frac{\text{Aandeelhouersbelang}}{\text{Getal uitgereikte aandele}} \times \frac{100}{1}$	$\frac{\text{Dividende vir die jaar}}{\text{Getal uitgereikte aandele}} \times \frac{100}{1}$
$\frac{\text{Tussentydse dividende}}{\text{Getal uitgereikte aandele}} \times \frac{100}{1}$	$\frac{\text{Finale dividende}}{\text{Getal uitgereikte aandele}} \times \frac{100}{1}$
$\frac{\text{Dividende per aandeel}}{\text{Verdienste per aandeel}} \times \frac{100}{1}$	$\frac{\text{Dividende vir die jaar}}{\text{Netto inkomste na belasting}} \times \frac{100}{1}$
$\frac{\text{Totale vaste koste}}{\text{Verkoopprys per eenheid – Veranderlike koste per eenheid}}$	

LET WEL:
1. Handelsvoorraad aan die einde van 'n finansiële jaar kan gebruik word as dit in 'n vraag vereis word. 365 dae is slegs van toepassing indien dit relevant tot die hele jaar is.
2. Kredietaankope kan gebruik word in plaas van koste van verkope (syfers sal dieselfde wees mits voorraad konstant bly).
3. Indien daar 'n verandering in die aantal uitgereikte aandele gedurende 'n finansiële jaar is, word die geweegdegemiddelde getal aandele in die praktyk gebruik.

Kopiereg voorbehou

Vertroulik

PLAKKER

SENTRUMNOMMER

EKSAMENNOMMER

SENIORSERTIFIKAAT-EKSAMEN/ NASIONALE SENIORSERTIFIKAAT-EKSAMEN

REKENINGKUNDE V2

GRAAD 12

MEI/JUNIE 2025

SPESIALE ANTWOORDEBOEK

VRAAG	PUNTE	PARAAF	MOD.
1			
2			
3			
4			
TOTAAL			

Hierdie antwoordeboek bestaan uit 12 bladsye.

Kopiereg voorbehou

VRAAG 1

1.1 BTW

1.1.1

NR.	BEWERKINGS	EFFEK
	Openingsaldo	51 500
Voorbeeld	6 900 – 6 000	+ 900
(i)	221 720	
(ii)	12 000	
(iii)		
(iv)		
	BTW BETAALBAAR	

10

1.1.2 **Karen wil haar besigheid as 'n BTW-handelaar deregistreer omdat sy nie by die BTW-sperdatums vir indiening van opgawes kan hou nie.**

Wat sal jou raad aan Karen wees? Noem EEN punt.

2

1.2 KREDITEURE-REKONSILIASIE

1.2.1

	KREDITEUREGROOTBOEK-REKENING VAN EPSON HANDELAARS	REKENINGSTAAT VAN CANON VERSKAFFERS
SALDO'S	101 900	88 900
(i)		
(ii)		
(iii)		
(iv)		
(v)		
(vi)		
(vii)		
SALDO'S		

14

1.2.2

Daar is gevind dat Senzo, die aankoopbestuurder, 'n fiktiewe faktuur geteken het wat van Prime Verskaffers ontvang is. Sy seun se bankbesonderhede het op hierdie faktuur verskyn. Die toepaslike betaling is deur die finansiële afdeling gedoen. Behalwe om Senzo af te dank, verskaf:	
EEN manier waarop teen hom opgetree kan word	
EEN voorstel om hierdie probleem in die toekoms te voorkom	

4

TOTALE PUNTE
30

VRAAG 2

2.1

2.1.1	
2.1.2	
2.1.3	

3

2.2 WOLLIE'S WINTERHANDSKOENE

2.2.1

Bereken die direkte materiaalkoste vir die jaar geëindig 28 Februarie 2025.	
BEWERKINGS	**ANTWOORD**

4

2.2.2

Bereken die korrekte fabrieksbokoste vir die jaar geëindig 28 Februarie 2025.	
Foutiewe totaal	**966 360**

9

2.2.3

Bereken die bruto wins verdien vir die jaar geëindig 28 Februarie 2025.	
BEWERKINGS	**ANTWOORD**

5

2.2.4 **Jerry was tevrede met die prestasie gedurende die huidige jaar en beplan om produksie met 30% in die volgende finansiële jaar te verhoog. Hy is oortuig daarvan dat die vraag sal toeneem as gevolg van veranderende weerpatrone.**

Lewer kommentaar op die produksievlak en gelykbreekpunte deur die huidige finansiële jaar se resultate met sy plan vir die volgende finansiële jaar te vergelyk. Verskaf TWEE punte, met syfers.

4

Bereken die verhoging in die wins wat Jerry verwag om vanaf die jaar geëindig 28 Februarie 2025 tot die volgende finansiële jaar te verdien.

BEWERKINGS	ANTWOORD

5

2.2.5 **Gee TWEE moontlike redes vir die voorgestelde verhoging in direkte arbeidskoste in die volgende finansiële jaar. Haal syfers aan.**

4

2.2.6 Jerry het 'n verhoging van R304 000 vir totale vaste koste geprojekteer.

Verskaf TWEE moontlike uitgawe-items wat hy in ag kon geneem het toe hy sy projeksies gemaak het. Gee 'n verskillende rede vir elke geïdentifiseerde item.

UITGAWE-ITEM		**REDE**
ITEM 1		
ITEM 2		

4

Verduidelik waarom Jerry nie oor hierdie voorgestelde verhoging in totale vaste koste bekommerd hoef te wees nie. Verskaf EEN punt met syfers.

2

TOTALE PUNTE
40

VRAAG 3

OORFONE

3.1 **Bereken die waarde van die eindvoorraad op 28 Februarie 2025 deur die EIEU-metode te gebruik.**

BEWERKINGS	ANTWOORD

5

3.2 **Helen het besluit om in September 2024 van verskaffers te verander nadat sy raad by haar suster, die winkelbestuurder, gekry het.**

Verskaf TWEE punte wat daarop dui dat haar klante ontevrede is met die gehalte van die oorfone van die nuwe verskaffers. Haal syfers aan.

4

Watter raad sou jy aan Helen gee oor die verandering van verskaffers in die toekoms? Verskaf EEN punt.

2

TELEVISIESTELLE

3.3 Bereken die eindvoorraad van die televisiestelle op 28 Februarie 2025.

TV-MODEL	BEWERKINGS	ANTWOORD
Quantum		
Crystal		
Limpid		
TOTAAL		

9

3.4

Bereken die koste van verkope van die Limpid TV's.	
BEWERKINGS	ANTWOORD

3

Bereken hoe lank (in dae) dit Helen sal neem om die eindvoorraad van die Limpid TV's te verkoop.	
BEWERKINGS	ANTWOORD

4

Helen is van mening dat sy die regte besluit geneem het om die Quantum TV's met die Limpid TV's te vervang. Gee EEN moontlike rede (met syfers) om haar mening te staaf.

2

3.5 Verduidelik hoe dit 'n positiewe uitwerking op haar besigheid sal hê. Verskaf EEN punt.

2

STOFSUIERS EN HOË-DRUKSPUITMASJIENE

3.6 STOFSUIERS

Identifiseer EEN probleem met stofsuiers. Haal syfers aan. Wat sal jou raad wees? Noem EEN punt.	
PROBLEEM (met syfers)	**ADVIES**

3

3.7 HOË-DRUKSPUITMASJIENE

Verduidelik TWEE goeie besluite wat Helen geneem het ten opsigte van die spuitmasjiene. Haal syfers aan. Verduidelik hoe elke besluit die resultate van 28 Februarie 2025 verbeter het. Verskaf EEN verskillende punt vir ELKE besluit.		
BESLUIT (met syfers)		**VERBETERING IN RESULTATE**
Besluit 1		
Besluit 2		

6

TOTALE PUNTE
40

VRAAG 4

4.1 **Verduidelik hoe die opstel van die Kontantbegroting as 'n bestuursinstrument gebruik kan word om die besigheid te help om hulle kontantbronne te bestuur. Noem EEN punt.**

2

4.2 **Identifiseer TWEE items in die betalingsdeel van hierdie Kontantbegroting wat nie in die Geprojekteerde Staat van Omvattende Inkomste sal verskyn nie.**

2

4.3 **KREDITEUREBETALINGSKEDULE**

MAAND	KREDIET-AANKOPE	JUNIE	JULIE
APRIL	96 000	9 600	
MEI	108 000	16 200	
JUNIE		85 500	
JULIE	144 000		
		111 300	

9

4.4 BEREKEN:

(i)	**Kontantverkope vir Julie 2025**	
	BEWERKINGS	**ANTWOORD**
(ii)	**Salarisse en lone vir Junie 2025**	
	BEWERKINGS	**ANTWOORD**
(iii)	**Terugbetaling van lening op 1 Julie 2025**	
	BEWERKINGS	**ANTWOORD**
(iv)	**Deposito vir voertuig op 31 Julie 2025**	
	BEWERKINGS	**ANTWOORD**

14

4.5

Bereken die vermindering in vloerspasie (in m^2) wat gedurende Julie 2025 gehuur sal word.	
BEWERKINGS	**ANTWOORD**

5

4.6 Verwys na Inligting H.

4.6.1 **Verduidelik die effek van die nuwe mededinger op enige TWEE items in die begrote en werklike inligting vir April 2025. Haal syfers aan.**

4

4.6.2 **Identifiseer TWEE veranderinge wat Daisy in Mei 2025 geïmplementeer het in reaksie op die nuwe mededinger. Haal syfers aan.**

4

TOTALE PUNTE
40

TOTAAL: 150

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

SENIORSERTIFIKAAT-EKSAMEN/ NASIONALE SENIORSERTIFIKAAT-EKSAMEN

REKENINGKUNDE V2

MEI/JUNIE 2025

NASIENRIGLYNE

PUNTE: 150

NASIENBEGINSELS:

1. Tensy anders getoon in die nasienriglyne, is strafpunte vir vreemde items slegs van toepassing indien 'n kandidaat nie punte op 'n ander plek in die vraag vir daardie item verloor het nie (geen vreemde-item-strafpunte vir misplaaste items nie). Geen dubbelpenalisering mag toegepas word nie.
2. Strafpunte vir plasing of swak aanbieding (bv. besonderhede) is slegs van toepassing indien die kandidaat punte vir die bedrae by daardie item(s) verdien het.
3. Tensy anders getoon, ken volpunte toe vir 'n korrekte antwoord. Indien die antwoord foutief is, merk die bewerkings wat getoon is.
4. Indien 'n vooraansuiweringsyfer as 'n finale syfer getoon word, ken die bewerkingspunt toe vir daardie syfer (nie die metodepunt vir die antwoord nie). LW: As syfers in die nasienriglyne vir komponente of bewerkings aangedui word, dra hierdie syfers nie die metodepunt van die finale antwoord ook nie.
5. Tensy anders getoon, moet die positiewe of negatiewe effek van enige syfer in ag geneem word om die punt toe te ken. Indien geen + of – teken of hakie getoon is nie, aanvaar dat die syfer positief is.
6. Waar dit aangedui word, kan deelpunte toegeken word om die verskil in die kwaliteit van kandidate se antwoorde aan te dui.
7. Indien kandidate meer as die verlangde aantal antwoorde verskaf, ondersoek alle antwoorde tot voordeel van die kandidaat. Strafpunte kan toegeken word vir vreemde items indien kandidate volpunte vir 'n vraag gekry het (maks. -2 per vraag)
8. Hierdie nasienriglyne is nie vir verspreiding in die publiek nie, omdat sekere items dalk verkeerde hantering kan impliseer. Aanpassings word gemaak op grond van die nuanses/konteks van sekere vrae.
9. Waar strafpunte toegeken word, kan die finale punte vir daardie afdeling van ŉ vraag nie as 'n negatiewe totaal getoon word nie.
10. Waar metodepunt(e) vir ŉ bewerking toegeken word, moet die nasiener eers die redelikheid van die antwoord ondersoek voordat die punt toegeken word.
11. 'Bewerking' beteken kontroleer bewerking. 'Een deel korrek' beteken bewerking en een deel korrek. LW: Kontroleer bewerking moet +, -, x, ÷ wees volgens kandidaat se (geldige) antwoord, of soos in nasienriglyne aangedui.
12. By bewerkings moet geen punte vir bewerkings toegeken word waar die teller & noemer omgeruil is nie. Dit is ook van toepassing op verhoudings.
13. Met die toekenning van metodepunte, maak seker dat kandidate nie volpunte kry vir enige item wat in geheel of gedeeltelik foutief is nie. Dui aan met 'n ☒.
14. Wees bedag daarop dat sommige kandidate geldige alternatiewe buite hierdie nasienriglyne kan gee. Let ook daarop dat een kommentaar meer as een korrekte aspek kan bevat.
15. Kodes: f = vreemde item; p = plasing/aanbieding.

Hierdie nasienriglyne bestaan uit 12 bladsye.

VRAAG 1

1.1 BTW

1.1.1

NR.	BEWERKINGS	EFFEK
	Openingsaldo	**51 500**
Voorbeeld	**6 900 – 6 000**	**+ 900**
(i)	**221 720** x 15/115	- 28 920 ✓✓
(ii)	**12 000** x 15/100	- 1 800 ✓✓
(iii)	(187 795 ✓ – 21 275 ✓) x [15/115]✓ 166 520 twee punte **OF** (163 300 – 18 500) x [15/100] een punt, een punt, een punt 144 800 twee punte **OF** 24 495 – 2 775 twee punte, een punt	+ 21 720 ☑*# # Indien finale antwoord getoon is met 'n verkeerde teken, ken alle bewerkingspunte toe; nie punt op finale antwoord
(iv)		- 765 ✓
	BTW BETAALBAAR	**41 735** ☑* Aanvaar 42 635

10

*een deel korrek
Aanvaar hakies vir negatiewe bedrae.
Totaal moet openingstotaal insluit.

1.1.2

Karen wil haar besigheid as 'n BTW-handelaar deregistreer omdat sy nie by die BTW-sperdatums vir indiening van opgawes kan hou nie.

Wat sal jou raad aan Karen wees? Noem EEN punt.

Enige EEN toepaslike punt ✓✓ Deelpunte vir gedeeltelike/onduidelike antwoorde

- As haar omset R1m p.j. oorskry, is dit verpligtend om geregistreer te wees en gereeld opgawes in te dien.
- As indiening-sperdatums nie nagekom word nie, sal die besigheid boetes aan SAID moet betaal.
- Sy sal nie BTW wat sy aan verskaffers betaal, kan terugeis nie.
- Karen kan 'n belastingkonsultant gebruik wat haar oor belastingperiodes kan herinner, sodat sy betyds opgawes kan indien.
- Stel outomatiese herinnerings in e-*Filing* op.

2

1.2 KREDITEURE-REKONSILIASIE

1.2.1

	KREDITEUREGROOTBOEK-REKENING VAN EPSON HANDELAARS	REKENINGSTAAT VAN CANON VERSKAFFERS
SALDO'S	**101 900**	**88 900**
(i)	+ 400 ✓	
(ii)	(26 300 – 23 600) – 2 700 ✓✓	
(iii)		een punt een punt (-1 600 -1 600) – 3 200 ✓✓
(iv)	((7 000 – 5 000) + 2 000 ✓✓	– 5 000 ✓
(v)	– 13 800 ✓	
(vi)		(19 000 – 17 100) – 1 900 ✓✓
(vii)		+ 9 000✓
SALDO'S	87 800 ☑*	87 800 ☑*

14

Saldo's kan verskil, maar moet die openingsaldo's insluit.
-1 vreemde items per lyn, slegs as 'n punt in daardie lyn verdien is, (kan dus maks. -6 wees).

1.2.2

Daar is gevind dat Senzo, die aankoopbestuurder, 'n fiktiewe faktuur geteken het wat van Prime Verskaffers ontvang is. Sy seun se bankbesonderhede het op hierdie faktuur verskyn. Die toepaslike betaling is deur die finansiële afdeling gedoen. Behalwe om Senzo af te dank, verskaf:

Moenie 'verdeling van pligte' aanvaar nie.

EEN manier waarop teen hom opgetree kan word	*EEN toepaslike punt* ✓✓ • Hou 'n dissiplinêre verhoor / Reik 'n skriftelike waarskuwing uit. • Lê kriminele klagte teen hom. • Lê siviele klagte teen hom sodat hy geld moet terugbetaal. • Skors hom tydelik, terwyl ondersoek aan die gang is. • Moontlike afgradering van sy pos / oorplasing na ander afdeling. • Doen forensiese oudit om ander moontlike bedrog te ondersoek.
EEN voorstel om hierdie probleem in die toekoms te voorkom	*EEN toepaslike aanbeveling* ✓✓ • Verifiëring van die bestaan van verskaffers. • Verseker dat goedere ontvang wel op 'n bestelvorm en geldige faktuur aangedui is. • Behoorlike magtiging van betalings. • Finansiële afdeling moet bankbesonderhede verifieer voordat betalings gemaak word. • Gereelde opleiding oor etiek en gevolge van wangedrag. • Doen gereeld onbeplande kontroles of interne oudits om bedrog vroegtydig op te spoor.

4

TOTALE PUNTE	**30**

VRAAG 2

2.1

2.1.1	indirekte	✓
2.1.2	vaste	✓
2.1.3	administratiewe	✓

3

2.2 WOLLIE'S WINTERHANDSKOENE

2.2.1

Bereken direkte materiaalkoste vir die jaar geëindig 28 Februarie 2025.	
BEWERKINGS	**ANTWOORD**
twee punte [1 770 000 / 30 000] 26 000 ✓ x R59 ✓✓ **OF** [1 440 000 + 330 000] [4 000 x 59] 1 770 000 – 236 000 een punt twee punte **OF** 1 770 000 x [26 000 / 30 000] een punt twee punte	1 534 000 ☑ een deel korrek

4

2.2.2

Bereken korrekte fabrieksbokoste vir die jaar geëindig 28 Februarie 2025.	
Foutiewe totaal	**966 360**
Telefoon	- 27 000 ✓✓
Indirekte materiaal	- 2 800 ✓✓
Skoonmakerslone [48 000 / 2] x [6/100 x 2/12]	+ 240 ✓☑*
Water en elektrisiteit 28800 – 25 600 **OF** 32 000 – 28 800 **OF** 25 600 x 5/40	+ 3 200 ✓✓
	940 000 ☑*

*een deel korrek
Finale bedrag moet openingstotaal insluit.

9

2.2.3

Bereken die bruto wins verdien vir die jaar geëindig 28 Februarie 2025.	
BEWERKINGS	**ANTWOORD**
sien 2.2.1 sien 2.2.2 4 600 000 ✓ – 1 534 000 ☑ – 876 000 ✓ – 940 000 ☑ **OF** 4 600 000 ✓ – (1 534 000 ☑ + 876 000 ✓ + 940 000 ☑) 3 350 000 drie punte Wees bedag op alternatiewe bewerkings, bv. grootboekformaat of hakies	1 250 000 ☑ een deel korrek

5

2.2.4

Jerry was tevrede met die prestasie gedurende die huidige jaar en beplan om produksie met 30% in die volgende finansiële jaar te verhoog. Hy is oortuig daarvan dat die vraag sal toeneem as gevolg van veranderende weerpatrone. Lewer kommentaar op die produksievlak en gelykbreekpunte deur die huidige jaar se resultate met sy plan vir die volgende finansiële jaar te vergelyk. Verskaf TWEE punte, met syfers.
Vergelyking van GBP met produksievlakke ✓✓ vergelykende syfers ✓✓ **Moontlike antwoorde vir 4 punte:** • Hy het wins op 2 000 (40 000 – 38 000) eenhede in die huidige finansiële jaar gemaak en verwag om wins op 13 600 (52 000 – 38 400) eenhede in die volgende fin. jaar te maak. • Hy het 2000 meer as die GBP (huidige finansiële jaar) vervaardig, en verwag om 13 600 eenhede meer as die GBP in die volgende finansiële jaar te vervaardig. • Hy verwag 'n hoër wins op 11 600 eenhede, omdat GBP met 400 eenhede (1,1%) verhoog en vervaardiging met 12 000 eenhede (30%) gaan verhoog. **Moontlike antwoorde vir 2 punte**: Maks 2 punte in totaal **(merk slegs een opsionele antwoord).** Vergelyking van GBP met GBP en vervaardiging met vervaardiging. • Vervaardiging verhoog (van 40 000) tot 52 000 eenhede/ met 12 000 eenhede. • GBP verhoog (van 38 000) tot 38 400 eenhede / met 400 eenhede.

4

Bereken die verhoging in die wins wat Jerry verwag om vanaf die jaar geëindig 28 Februarie 2025 tot die volgende finansiële jaar te verdien.	
BEWERKINGS	**ANTWOORD**
(13 600 x 47,5) 646 000 ✓✓ – (2 000 x 40) 80 000 ✓✓	566 000 ☑ Een deel korrek

5

2.2.5

Gee TWEE moontlike redes vir die voorgestelde verhoging in direkte arbeidskoste in die volgende finansiële jaar. Haal syfers aan.
Enige TWEE geldige punte ✓ ✓ Syfers en tendense ✓ ✓ • DAK sal verhoog (van R876 000) tot R1 300 000 / met R424 000 / met 48%. Voorsien vir oortyd / Produksie-aansporingsbonusse wat aangebied kan word om te verseker dat die vereiste mikpunte bereik word. • Eenheidskoste sal verhoog (van R21,90) tot R25 / met R3,10 / met 14%. Hy het voorsiening gemaak vir jaarlikse inflasionêre verhogings of salarisverhogings of verbeterde byvoordele wat ingestel is.

4

2.2.6 **Jerry het 'n verhoging van R304 000 vir totale vaste koste geprojekteer.**

Verskaf TWEE moontlike uitgawe-items wat hy in ag kon geneem het toe hy sy projeksies gemaak het. Gee 'n verskillende rede vir elke geïdentifiseerde item.

UITGAWE-ITEM ✓ ✓	REDE ✓ ✓
• Waardevermindering op fabrieksmasjinerie	• Addisionele masjinerie kan benodig word vir verhoogde vervaardiging.
• Indirekte arbeid	• Voorman/Toesighouer se werkslading sal verhoog / Verhoog die minimumloon vir skoonmakers.
• Water en elektrisiteit	• Verhoogde verbruik a.g.v. oortydure.
• Indirekte materiaal / Verbruiksgoedere	• Meer eenhede wat skoongemaak/onderhou moet word / Meer kantoorskoonmaak- of verpakkings-materiaal benodig.
• Huuruitgawes	• Meer vloerspasie moet gehuur word om verhoogde vervaardiging te akkommodeer.
• Versekering	• Meer bates het ekstra dekking nodig.
• ho	• Meer vervaardiging sal lei tot meer gereelde herstelwerk en onderhoud.
• Sekuriteit	• Meer sekuriteitspersoneel is nodig / 'n verbeterde of gevorderde sekuriteitstelsel.
• Administrasiekoste	• Meer kantoorpersoneel word benodig/ meer kantoorwerk om hoër vervaardiging te hanteer.
• Telefoon	• Meer gereelde kommunikasie met klante en verskaffers.

4

Verduidelik waarom Jerry nie oor hierdie voorgestelde verhoging in totale vaste koste bekommerd hoef te wees nie. Verskaf EEN punt met syfers.

Enige EEN toepaslike punt ✓ syfers ✓

Vaste koste per eenheid het verminder (van R38,00) tot R35,10 / met R2,90 / met 7,6%, terwyl eenhede vervaardig vermeerder het.

OF

Vaste koste per eenheid het gedaal (van R38,00) tot R35,10 / met R2,90 / met 7,6% en hulle kon die voordeel van die ekonomie van skaal benut.

2

TOTALE PUNTE	40

VRAAG 3

OORFONE

3.1 **Bereken die waarde van die eindvoorraad op 28 Februarie 2025, deur die EIEU-metode toe te pas.**

BEWERKINGS	ANTWOORD
[320 – 80] [140 + 20] [350 -240] [135 + 20] (240✓ x 160✓) + (110 ☑ x 155✓) 38 400 + 17 050 twee punte; een m-punt; een punt **OF** (33 600 + 4 800) + (14 850 + 2200) een punt; een punt; een m-punt; een punt	55 450 ☑ Een deel korrek Twee groepe voorraad moet opgetel word

5

3.2 **Helen het besluit om in September 2024 van verskaffers te verander nadat sy raad by haar suster, die winkelbestuurder, gekry het.**

Verskaf TWEE punte wat daarop dui dat haar klante ontevrede is met die gehalte van die oorfone van die nuwe verskaffers. Haal syfers aan.

Enige TWEE toepaslike punte ✓ ✓ Syfers ✓ ✓

- 80 eenhede is teruggestuur / R11 200 moes aan klante terugbetaal word.
- Eindvoorraad het verhoog (van 170) tot 350 eenhede/met 180 eenhede/met 106%
- 350 van die 620 (56%) eenhede is nog nie verkoop nie.
- 310 nuwe oorfone is verkoop (R68 200) in vergelyking met 680 oues (R149 600) /klante het negatiewe terugvoering op webblad of houers vir voorstelle gegee, dus het verkope gedaal met 370 oorfone (R81 400).

4

Watter raad sou jy aan Helen gee oor die verandering van verskaffers in die toekoms? Verskaf EEN punt.

Enige EEN toepaslike punt ✓✓

- Verseker dat gehalte van oorfone nie verlaag nie / behou sal word.
- Haar besluit moet nie deur familie of werknemers beïnvloed word nie; maar deur haar eie ingeligte besluite of haar eie navorsing.
- Doen agtergrond-ondersoek van nuwe verskaffers voordat 'n verandering gemaak word.
- Vergelyk die waarborge van nuwe verskaffers met dié van bestaande verskaffers
- Doen marknavorsing om te verseker dat nuwe oorfone aan die vraag voldoen.
- Evalueer eers produk se gewildheid, gebaseer op verbruikersreaksie, voordat grootmaataankope gemaak word.

2

TELEVISIESTELLE

3.3 Bereken die waarde van die eindvoorraad van die televisiestelle op 28 Februarie 2025.

TV-MODEL	BEWERKINGS	ANTWOORD
Quantum		
Crystal	[72 + 186 – 225] 6 500 ✓ x 33 ✓✓ OF een punt twee punte 1 677 000 – 1 462 500 [468 000 + 1 209 000] [2 193 750 x 6 500/9 750]	214 500 ☑*
Limpid	[115 – 94] 7 200 ✓ x 21 ✓✓ OF 828 000 – 676 800 een punt [987 000 x 7 200/10 500] twee punte	151 200 ☑*
TOTAAL	Ken een m-punt toe vir 54 eenhede as 'n finale antwoord.	365 700 ☑*

9

*een deel korrek
Oorbodige antwoorde: geen m-punt op finale antwoord

3.4

Bereken die koste van verkope van die Limpid TV's.	
BEWERKINGS	**ANTWOORD**
sien 3.3 828 000 ✓ – 151 200 ☑ OF 94 x 7 200 OF 987 000 x [7200/10 500] een punt een m-punt een punt een m-punt	676 800 ☑ een deel korrek

3

Bereken hoe lank (in dae) dit Helen sal neem om die eindvoorraad van die Limpid TV's te verkoop.	
BEWERKINGS	**ANTWOORD**
sien 3.3 151 200 ☑ / 676 800 ☑ x 90 ✓ sien 3.4 OF 21 een m-punt / 94 een m-punt x 90 een punt	20,1 dae ☑ aanvaar 20 dae een deel korrek

4

Helen is van mening dat sy die regte besluit geneem het om die Quantum TV's met die Limpid TV's te vervang. Gee EEN moontlike rede (met syfers) om haar mening te staaf.

Enige EEN toepaslike rede ✓ Syfers ✓

- Verdien hoër wins per eenheid (Quantum: R1 150 / Limpid: R3 300)
- Hoër gemiddelde maandelikse verkope (Quantum-eenhede: 11,7 (8,8) / Limpid: 31)
- Onverkoopte voorraad van Quantum (18 eenhede) moes weggegee word.

2

3.5 Verduidelik hoe dit 'n positiewe uitwerking op haar besigheid sal hê. Verskaf EEN punt.

Enige EEN toepaslike punt ✓✓

- Korporatiewe sosiale (maatskaplike) verantwoordelikheid / meer ondersteuning van die gemeenskap / verhoogde klante-lojaliteit / verkope kan vermeerder
- Bevorder 'n positiewe beeld omdat nuutste tegnologie verkoop word/ bevorder handelsmerk-persepsies
- Bevorder 'n reputasie as n besigheid wat vir die gemeenskap omgee / het meer geleenthede op positiewe publisiteit te kry
- Kan lei tot belastingvoordele / minder belasbare inkomste.

2

STOFSUIERS EN HOË-DRUKSPUITMASJIENE

3.6 STOFSUIERS

Identifiseer EEN probleem met stofsuiers. Haal syfers aan. Wat sal jou raad wees? Noem EEN punt.	
PROBLEEM (met syfers) ✓ ✓	**ADVIES** ✓
• Kontantverkope verminder met 80 eenhede (22,2%) / Kredietverkope verhoog met 40 eenhede (21,1%)	• Moedig kontantverkope aan deur hoër kortings toe te staan/ Loods geteikende aanbiedinge in die winkel, wat kontantverkope aanmoedig. • Verminder die huidige kredietterme / Hersien die proses om potensiële debiteure se kredietgradering na te gaan/ Hersien kredietlimiete op 'n gereelde basis
• Terugsendings vermeerder met 7 (46,7%)	• Verskaf gehalte-produkte/gaan produk na voordat dit aan klante uitgereik word / Bied koopbewyse aan, i.p.v. volle terugbetaling / Skakel oor na 'n meer gevorderde stofsuier/verander die verskaffer.

3

3.7 HOË-DRUKSPUITMASJIENE

Verduidelik TWEE goeie besluite wat Helen geneem het ten opsigte van die spuitmasjiene. Haal syfers aan. Verduidelik hoe elke besluit die resultate van 28 Februarie 2025 verbeter het. Verskaf EEN verskillende punt vir elke besluit.		
BESLUIT (met syfers) ✓ ✓ ✓ ✓		**VERBETERING IN RESULTATE** ✓ ✓
Besluit 1	Verhoog kortings op kontantverkope (van 5%) tot 10% / met 5%-punte.	Kontantverkope kan verhoog
Besluit 2	Verander kredietbeleid (van 150) tot 120 dae / Verminder rentekoers (van 18%) tot 15% / met 3%-punte.	Verbeterde debiteure-invordering / verminder oninbare skulde (swak betalers)
Besluit 3	Verlaag winsgrens % (van 60%) tot 40%.	Verhoging in totale eenhede verkoop

6

TOTALE PUNTE	**40**

VRAAG 4

4.1 Verduidelik hoe die opstel van die Kontantbegroting as 'n bestuursinstrument gebruik kan word om die besigheid te help om hulle kontantbronne te bestuur. Noem EEN punt.

Enige EEN toepaslike punt ✓✓ Deelpunte vir gedeeltelike/onduidelike antwoorde

- Kan gebruik word as 'n beheermaatreël om te monitor of uitgawes en ontvangste volgens plan verloop en om vroegtydig die nodige aanpassings te maak.
- Bestuur kan dit vir die beplanning van hul kontantaankope gebruik om te bepaal wat hulle in watter maand(e) kan bekostig.
- Dit waarsku bestuur om uitgawes te besnoei /om lening te maak /meer kapitaal te verkry / aansoek te doen vir oortrokke fasiliteite.
- Kan bedrog uitlig deur werklike syfers met begrote syfers te vergelyk.

2

4.2 Identifiseer TWEE items uit die betalingsdeel van hierdie Kontantbegroting wat nie in die Geprojekteerde Staat van Omvattende Inkomste sal verskyn nie.

Enige TWEE items ✓ ✓

- Lening-terugbetaling
- Deposito op voertuig
- Betalings aan krediteure
- Kontantaankope van voorraad

2

4.3 KREDITEUREBETALINGSKEDULE

MAAND	KREDIET-AANKOPE	JUNIE	JULIE
APRIL	96 000	9 600	Oorbodige inskrywing; Verbeur m-punt op die totaal
MEI	108 000	16 200	10 800 ✓✓
JUNIE	120 000 ✓✓ Indien nie getoon, ken volpunte toe vir korrekte antwoord	85 500	18 000 ☑☑ Kredietaankope x 15%
JULIE	144 000		102 600 ✓✓
		111 300	131 400 ☑*

*een deel korrek

9

4.4 BEREKEN:

	BEWERKINGS	ANTWOORD
(i)	**Kontantverkope vir Julie 2025** R270 000 x 40% **OF** 144 000 x 60/80 **OF** 270 000 – 162 000 **2**	R108 000 ✓✓
(ii)	**Salarisse en lone vir Junie 2025** [35 280/3] 11 760✓ x [100/105]✓ x 2 ✓ **OF** (11 760 – 560) x 2 een punt een punt een punt **OF** 35 280 x [200/315] een punt twee punte **4**	22 400 ☑ een deel korrek
(iii)	**Terugbetaling van lening op 1 Julie 2025** [3 150 – 2 250] 900 ✓ x [100/15]✓ x 12 ✓ 6 000 twee punte **OF** 252 000 - 180 000 een punt twee punte **4**	72 000 ☑ een deel korrek
(iv)	**Deposito vir voertuig op 31 Julie 2025** een punt een punt (36 maande x 10/90) R6 875✓ x 4✓✓ **OF** 247 500 x [100/90 x 10/100] twee punte een punt **4**	R 27 500☑ een deel korrek

14

4.5

Bereken die vermindering in vloerspasie (in m²) wat gedurende Julie 2025 gehuur sal word.	
BEWERKINGS	**ANTWOORD**
[59 940 – 47 952] R11 988 ✓✓ 333 ✓✓ [59 940 / 180] **OF** [47 952 / 333] 180 m² – 144 m² een punt drie punte **OF** [(11 988 / 59 940) x 100] 180m² x 20% een punt drie punte	36 m² ☑ Een deel korrek

5

4.6 Verwys na Inligting H

4.6.1 Verduidelik die effek van die nuwe mededinger op enige TWEE items in die begrote en werklike inligting vir April 2025. Haal syfers aan.

TWEE geldige punte ✓ ✓ Syfers MET tendense ✓ ✓

- Aantal eenhede verkoop (540) is minder as begroot (720) /180 (25%) onder die begroting.
- Werklike verkope (R135 000) is minder as begroot (R180 0000) / R45 000 (25%) onder die begroting.
- Bruto wins (R45 000) is minder as begroot (R60 000) / R15 000 (25%) onder die begroting.

4

4.6.2 Identifiseer TWEE veranderinge wat Daisy in Mei 2025 geïmplementeer het in reaksie op die nuwe mededinger. Haal syfers aan.

TWEE geldige punte ✓ ✓ Syfers MET tendense ✓ ✓

- Advertensies verhoog (van 5%) tot 9%.
- Afleweringsuitgawes verhoog (van 4%) tot 5%.
- Kommissie aangebied, 2% van verkope (R4 050).
- Verminder die verkoopprys met 10% / (van R250) tot R225.

4

TOTALE PUNTE	**40**

TOTAAL: 150

Kopiereg voorbehou